

HRVATSKI SABOR

KLASA: 342-01/13-01/03

URBROJ: 65-13-02

Zagreb, 29. listopada 2013.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog odluke o proglašenju gospodarskog pojasa Republike Hrvatske na Jadranskom moru*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavio Ivan Šimunović, zastupnik u Hrvatskom saboru, aktom od 29. listopada 2013. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, sudjelovat će predlagatelj osobno.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

HRVATSKI SABOR

Ivan Šimunovi , zastupnik HSP AS

Zagreb, 29. listopada 2013.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: **Prijedlog Odluke Hrvatskog sabora o proglašenju
gospodarskog pojasa Republike Hrvatske na
Jadranskom moru**

Na temelju članka 172. Poslovnika Hrvatskog sabora, a u svezi s člancima 80. i 85. Ustava Republike Hrvatske, podnosimo:

**PRIJEDLOG ODLUKE
O PROGLAŠENJU GOSPODARSKOG POJASA REPUBLIKE HRVATSKE NA JADRANSKOM
MORU**

Na sjednicama Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela sudjelovat će predlagatelj odluke, zastupnik HSP AS u Hrvatskom saboru Ivan Šimunovi .

ZASTUPNIK HSP AS

Ivan Šimunovi

**PRIJEDLOG ODLUKE
O PROGLAŠENJU GOSPODARSKOG POJASA REPUBLIKE HRVATSKE NA JADRANSKOM
MORU**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ODLUKE

Ustavna osnova za donošenje Odluke o proglašenju gospodarskog pojasa Republike Hrvatske na Jadranskom moru sadržana je u člancima 80. i 85. Ustava Republike Hrvatske.

**II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ODLUKOM,
TE POSLJEDICE KOJE SE DONOŠENJEM PROISTE I**

Proglašenje gospodarskog pojasa Republike Hrvatske na Jadranskom moru neprestano se odgađalo. Brojne skupine stručnjaka predlagale su to u više navrata pri usvajanju Pomorskoga zakonika Republike Hrvatske još 1994. godine, a temeljem Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora. Temeljem Pomorskog zakonika Hrvatski sabor je ovlašteno tijelo za proglašenje gospodarskog pojasa. Gotovo iste odredbe o gospodarskom pojasu sadrži i Pomorski zakonik iz 2004. godine, koji je i danas na snazi.

U međuvremenu, 3. listopada 2003. godine Republika Hrvatska je Odlukom o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru (dalje: Odluka iz 2003.) koju je donio Hrvatski sabor proglasila sadržaje isključivoga gospodarskog pojasa koji se odnose na suverena prava istraživanja i iskorištavanja, o upravljanju i gospodarenju živim prirodnim bogatstvima voda izvan vanjske granice teritorijalnog mora te jurisdikciju glede znanstvenog istraživanja mora i zaštite i o upravljanju morskog okoliša, čime je uspostavljen zaštićeni ekološko-ribolovni pojas Republike Hrvatske (dalje ZERP). Zbog različitih političkih pritisaka Odluka kojom je uspostavljen ZERP mijenjana je u više navrata - 2004., 2006. i 2008. godine. U Odluci iz 2003. se, nakon opširne preambule, pod točkom 1. navodi: „Hrvatski sabor ovime proglašava sadržaje isključivoga gospodarskog pojasa koji se odnose na suverena prava istraživanja i iskorištavanja, o upravljanju i gospodarenju živim prirodnim bogatstvima voda izvan vanjske granice teritorijalnog mora te jurisdikciju glede znanstvenog istraživanja mora i zaštite i o upravljanju morskog okoliša, čime se s današnjim danom uspostavlja zaštićeni ekološko-ribolovni pojas Republike Hrvatske.“

Kako smo već naveli, Odluka iz 2003. je mijenjana i dopunjavana tri puta. Prvo je Odlukom o dopuni Odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru iz 2004. godine dodano: „Za zemlje članice Europske unije, primjena pravnog režima zaštite enog ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske, započeta i nakon sklapanja Ugovora o partnerstvu u ribarstvu između Europske zajednice i Republike Hrvatske.“ Potom je Odlukom o izmjeni i dopunama Odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru iz 2006. navedena odredba promijenjena: „Za države članice Europske unije primjena pravnog režima zaštite enog ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske započeta i najkasnije s danom 1. siječnja 2008., od kada će se za ribarske i druge brodove Europske zajednice primjenjivati ribolovni i ekološki propisi Republike Hrvatske.“ Treći puta, ista odredba je mijenjana i 2008. godine Odlukom o izmjeni Odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru te sada glasi: „Zaštićeni ekološko-ribolovni pojas Republike Hrvatske privremeno se neće primjenjivati na države članice Europske unije od dana 15. ožujka 2008. godine do iznalaženja zajedničkog dogovora u EU duhu.“

Dakle, Odluka iz 2003. je mijenjana nekoliko puta iz političko-pragmatičkih razloga te je ZERP postao gotovo potpuno neprimjenjiv. Štoviše, pitanje je da li se od 1. srpnja 2013. primjenjuje i na Republiku Hrvatsku, jer je Republika Hrvatska sada članica Europske unije, na koju se ZERP ne primjenjuje! Sve do 2013. godine bilo je onemogućeno prekršajno kažnjavanje izvan teritorija Republike Hrvatske (a ZERP nije dio državnog teritorija!), osim ako je prekršaj napravljen na hrvatskom brodu ili zrakoplovu. Prekršajni zakon iz 2007. je u čl. 12. st. 1. propisao kako se prekršajno

pravo Republike Hrvatske primjenjuje na svakoga tko po ini prekršaj na njezinu području (dakle državnom teritoriju!), a izuzetak iz čl. 12. st. 4., koji je omogućio kažnjavanje izvan državnog teritorija, odnosio se samo na domaće brodove i zrakoplove. Dodajmo ovome da hrvatska pravna praksa ne govori o slučajevima kažnjavanja za prekršaje počinjene u ZERP-u, što dodatno govori o njegovoj neupitnosti – nije realno da na području od 23 870 četvornih kilometara u 10 godina nije bilo nikakvih nepravilnosti.

Hrvatska kao članica Europske unije treba pratiti promjene ribarske politike EU, koje su započele prije par godina, a primarno u cilju zaštite ribljih bogatstava mora. Sama Europska unija prepoznala je da postoje određena ribarska politika nije postigla rezultate, jer je pretjerani ulov doveo do osiromašenja ribljih jata i time smanjenja ukupnog ulova, uz dugoročne loše projekcije.

Svakako treba naglasiti rezultate studije „Costs and benefits arising from the establishment of maritime zones in the Mediterranean Sea“, rađene za tijela Europske unije (konkretno Europsku komisiju) i publicirane u lipnju 2013. godine. Studija je rađena u sklopu akcija koje su uslijedile nakon priopćenja Europske komisije od 11. rujna 2009. godine: „Towards an Integrated Maritime Policy for better governance in the Mediterranean“. Europska komisija je našla da je izazov upravljanja Sredozemljem ogroman: ne samo da Sredozemljem i dalje prolazi 30% svjetske trgovine morem (i čak četvrtina svjetskog pomorskog prometa naftom, što je vrlo opasno za malo i plitko more), već je u Sredozemlju aktivno i pola ukupne ribarske flote EU, a obalna populacija broji oko 150 milijuna ljudi, što se udvostručilo u svakog ljeta.

U studiji „Costs and benefits arising from the establishment of maritime zones in the Mediterranean Sea“ je za Republiku Hrvatsku navedeno da bi proglašenjem isključivog gospodarskog pojasa neto dobitak od ribarenja od sadašnjih 31,822,476 € narastao gotovo za trećinu! Postoje i drugi pozitivni učinci, npr. ekološka zaštita, istraživanje mora i drugo. Politički stav Europske komisije glede studije još nije izrečen, no iznimno je važno navesti odgovor koji je Komisija dala na pisano pitanje zastupnice u Europskom parlamentu Ruže Tomašić :

„HR
P-010385/2013
Odgovor koji je dala gl. Damanaki
u ime Komisije
(25.10.2013)

Proglašavanje isključivog gospodarskog pojasa (IGP) ostaje u nadležnosti obalnih država, dakle u EU-u to su države članice koje imaju izlaz na more. Obalne države članice, uključujući i Hrvatsku, suvereno mogu odlučiti hoće li proglasiti takav pojas u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravu mora (UNCLOS) s ciljem osiguravanja gospodarskog potencijala svojih resursa na održiv način

Nakon što država članica proglasi IGP, te vode postaju „vode EU-a“, što znači da podliježu važećem zakonodavstvu EU-a, primjerice zajedničkoj ribarstvenoj politici i zakonodavstvu Unije u području zaštite okoliša. No kada je riječ o isključivoj nadležnosti Unije, kao u slučaju odlučivanja o upravljanju morskih bioloških resursa, predmetne države članice za taj pojas ne mogu donositi propise niti u tom području sklapati poslove s trećim zemljama i/ili međunarodnim organizacijama jer je to dio nadležnosti EU-a. S druge strane, države članice u potpunosti mogu uživati u prednostima održivog iskorištavanja resursa u svojem IGP-u.

Komisija s pozornošću prati razvoj događaja na Sredozemlju u pogledu uspostavljanja pomorskih pojaseva, među njima i isključivog gospodarskog pojasa, te u tom smislu priprema političke preporuke u skladu s UNCLOS-om. Tome se politički inicijativom nastojati pridonijeti potpunom iskorištavanju morskog bogatstva od strane država članica, promičući i interese EU-a u području gospodarskog napretka, otvaranja radnih mjesta i rasta.“

Temeljem svega navedenog, nema više nikakvih ni pravnih ni političkih razloga da Republika Hrvatska i dalje održava nespretni i zastarjeli mix ribolovnog pojasa (pretežno gospodarskog pojasa) te za sada neupitno ekološke zaštite, što u biti predstavlja ZERP. Republika Hrvatska, kao članica Ujedinjenih naroda, zemlja koja je ratificirala Konvenciju UN o pravu mora te članica Europske unije

treba proglasiti puni gospodarski pojas, upravo kako bi ojačala zaštitu svog mora, ali i olakšala provođenje nove ribarske politike Europske unije.

Pri tome treba naglasiti da Republika Hrvatska ostaje otvorena za rješavanje teritorijalnih i sporova vezano za pitanja prava mora sa susjednim zemljama uz primjenu postupaka predviđenih Konvencijom UN o pravu mora i Glavom VI. Povelje Ujedinjenih naroda (mirno rješavanje sporova).

Sukladno članku 174. stavak 3. Poslovnika Hrvatskog sabora ovom Prijedlogu prilažu se i studija „Costs and benefits arising from the establishment of maritime zones in the Mediterranean Sea“, pisano pitanje zastupnice u Europskom parlamentu Ruže Tomašić u Europskoj komisiji i odgovor na priloženo pitanje od strane povjerenice Marie Damanaki.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBITIH ZA PROVEDENJE ODLUKE

Za provedbu ove Odluke bit će potrebno ojačati nadzorno-zaštitne mehanizme te se mogu očekivati rashodi od oko 20 milijuna kuna godišnje, a koji će se osigurati u Državnom proračunu.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ODLUKE

ODLUKA O PROGLAŠENJU GOSPODARSKOG POJASA REPUBLIKE HRVATSKE NA JADRANSKOM MORU

Na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora iz 1982. koja je uspostavila prava obalnih država na proglašenje isključivog gospodarskog pojasa i u Dijelu V. regulirala određena suverena prava i jurisdikciju obalne države te prava i slobode drugih država u tom pojasu, Polazeći od Pomorskog zakonika iz 2004. koji je u Glavi IV. (članci 32. do 41.) definirao gospodarski pojas Republike Hrvatske i suverena prava i jurisdikciju koju Republika Hrvatska može ostvariti u gospodarskom pojasu te koji je u članku 1018. propisao da Hrvatski sabor donosi odluku o proglašenju gospodarskog pojasa Republike Hrvatske, navodeći i da će se odredbe članka 32. do 41. primjenjivati kad Hrvatski sabor donese odluku o njegovom proglašenju,

Zabrinuti zbog velike ugroženosti živih morskih bogatstava u Jadranskom moru,

Vodeći računa da u zadnjih nekoliko godina sve više raste ribolovni pritisak ne-jadranskih i nesredozemnih država, uključujući i upotrebu tzv. brodova-tvornica,

Svjesni da se prekomjerno iskorištavanje živih morskih bogatstava Jadranskog mora, zbog nemogućnosti primjene mjera planiranja, ograničavanja i nadzora ribolova, u najvećoj mjeri odvija u dijelu Jadrana koji se nalazi u režimu otvorenog mora,

Ocjenujući i da nastavljanje ovakve prakse ugrožava održivo gospodarenje ribljim bogatstvom i njegovo održivo iskorištavanje, šteti interesima Republike Hrvatske i svih ostalih jadranskih država te pogoduje ilegalnom, nereguliranom i neprijavljenom ribolovu,

Uzimajući u obzir da je Jadran more koje je prema definiciji Konvencije o pravu mora (članak 122.) zatvoreno ili poluzatvoreno more i da bi zbog njegovih malih dimenzija posljedice zagađivanja morskog okoliša poprimile znatno veće razmjere nego u ostalim morima,

Svjesni da bi havarija poput one tankera »Prestige« u Jadranu dovela do devastacije živih morskih bogatstva, što bi imalo vrlo teške društvene i gospodarske posljedice za obalno područje cijelog Jadrana, ali i za nacionalno gospodarstvo Republike Hrvatske u cjelini (pa i za druge jadranske države), a posebice za hrvatski turizam,

Podržavajući i multilateralne napore za uređivanje održivog ribolova u Sredozemlju,

Vjerujući i da će proširenje nacionalne jurisdikcije u Sredozemlju stvoriti uvjete za održivi ribolov, pridonijeti u inkovitu suzbijanju ilegalnoga, neprijavljenog i nereguliranog ribolova te stvoriti temelje za u inkovitu bilateralnu i multilateralnu suradnju država u Sredozemlju,

Potvrđuju i suverena prava i jurisdikciju koja pripadaju Republici Hrvatskoj i koja ona, sukladno meunarodnom pravu, ve izvrsava nad svojim epikontinentalnim pojasom, Polaze i od interesa Republike Hrvatske da se u Jadranu sa uva tradicionalno ribarstvo kao jedan od glavnih preduvjeta razvoja turizma i zadržavanja lokalnog stanovništva na otocima, Uzimaju i u obzir napore Europske unije u o uvanju ribljih bogatstava te najnovije preporuke stru njaka vezano za proglašenje gospodarskih pojasa država lanica Europske unije u Sredozemlju, Poštuju i da nakon proglašenja gospodarskog pojasa države lanice ti morski prostori postaju „vode EU-a”, što zna i da podliježu važe em zakonodavstvu Europske unije, primjerice zajedni koj ribarskoj politici i zakonodavstvu Unije u podru ju zaštite okoliša, Kao pretpostavka za dugoro no održivo i racionalno gospodarenje živim morskim bogatstvima i za odgovaraju u zaštitu morskog okoliša Jadranskog mora, u skladu s Dijelom V. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora iz 1982., a na temelju lanika 1018. Pomorskog zakonika:

1. Hrvatski sabor ovime proglašava gospodarski pojas Republike Hrvatske na Jadranskome moru, a sukladno Glavi IV. Pomorskog zakonika, u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravu mora.
2. Primjena pravnog režima gospodarskog pojasa zapo eti e 1. sije nja 2015. godine. Razdoblje do po etka primjene režima poslužit e za pripremu provedbenih mehanizama, te za mogu e sklapanje sporazuma i aranžmana sa zainteresiranim državama i uskla ivanje zajedni ke ribarske politike Europske unije.
3. Ne diraju i u suverena prava i jurisdikciju Republike Hrvatske, gospodarski pojas Republike Hrvatske ostaje morski prostor u kojem sve države uživaju me unarodnim pravom zajam ene slobode plovidbe, preleta, polaganja podmorskih kablova i cjevovoda i druge me unarodnopravno dopuštene uporabe mora sukladno Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora.
4. Gospodarski pojas Republike Hrvatske obuhva a morski prostor od vanjske granice teritorijalnoga mora u smjeru pu ine do njegove vanjske granice dopuštene op im me unarodnim pravom. Vanjske granice gospodarskog pojasa Republike Hrvatske utvrdit e se me unarodnim ugovorima o razgrani enju s državama ije obale leže su elice ili bo no u odnosu na hrvatsku obalu.
5. Do sklapanja me unarodnih ugovora o razgrani enju, vanjska granica gospodarskog pojasa Republike Hrvatske privremeno e slijediti crtu razgrani enja epikontinentalnog pojasa uspostavljenu Sporazumom izme u SFRJ i Talijanske Republike o razgrani enju epikontinentalnog pojasa iz 1968. godine, a kod bo nog razgrani enja crtu koja slijedi smjer i nastavlja se na privremenu crtu razgrani enja teritorijalnih mora kako je to utvr eno Protokolom o privremenom režimu uz južnu granicu izme u Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore iz 2001. godine.
6. Republika Hrvatska e tijesno sura ivati sa svim jadranskim i ostalim zainteresiranim sredozemnim državama u naporima da se kroz uskla eno djelovanje zaštite Jadran i Sredozemlje.
7. Republika Hrvatska e u potpunosti podržavati na ela ribarske politike Europske unije, te kao država lanica sudjelovati u njenom kreiranju i provedbi.
8. Danom pune primjene ove Odluke stavlja se van snage Odluka o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru.
9. Ova Odluka stupa na snagu 1. sije nja 2014. godine.

V. OBRAZLOŽENJE:

Preambula

Prijedlog Odluke o proglašenju gospodarskog pojasa Republike Hrvatske na Jadranskome moru po svojoj prirodi predstavlja i pravni i politiki dokument najviše razine jer se ti e proglašenja suverenih prava Republike Hrvatske na podru ju koje je procijenjene veli ine od 23 870 kvadratnih kilometara

(za usporedbu – kopneno područje Republike Hrvatske iznosi 56 542 kvadratnih kilometara). Stoga je potrebno Preambulom detaljno navesti pravnu osnovu i razloge proglašenja gospodarskog pojasa.

Točka 1.

Ovom odredbom se jasno formalno proglašava gospodarski pojas Republike Hrvatske. Za razliku od primjerice teritorijalnog mora, na kojeg obalna država ima pravo ipso facto, gospodarski pojas potrebno je izričito proglasiti.

Točka 2.

Navodi se kako će primjena pravnog režima gospodarskog pojasa započeti 1. siječnja 2015. godine. Ovako duga vakatio legis potreban je radi iznimnog značaja proglašenja gospodarskog pojasa. Razdoblje do početka primjene režima poslužit će za pripremu provedbenih mehanizama, te za moguće sklapanje sporazuma i aranžmana sa zainteresiranim državama i usklađivanje zajedničke ribarske politike Europske unije.

Točka 3.

Odlukom se izričito navodi kako će Republika Hrvatska poštovati slobode koje druge države, obalne i neobalne, imaju u njenom gospodarskom pojasu.

Točka 4.

Definira se granica gospodarskog pojasa sukladno Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora.

Točka 5.

Navodi se kako će do sklapanja međunarodnih ugovora o razgraničenju, vanjska granica gospodarskog pojasa Republike Hrvatske privremeno slijediti crte razgraničenja koje već postoje sa susjednim državama.

Točka 6.

Navodi se kako će Republika Hrvatska surađivati sa svim jadranskim i ostalim zainteresiranim sredozemnim državama u naporima da se kroz usklađeno djelovanje zaštite Jadran i Sredozemlje.

Točka 7.

Navodi se kako proglašenje gospodarskog pojasa ni u kom slučaju ne znači odustajanje od zajedničke ribarske politike Europske unije ili nepoštivanje iste, već upravo puno sudjelovanje Republike Hrvatske u zajedničkoj ribarskoj politici EU.

Točka 8.

Danom pune primjene ove Odluke (1. siječnja 2015.) stavlja se van snage Odluka o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru iz 2003. s izmjenama i dopunama, jer ista postaje izlišna, a njeni instituti sadržani unutar gospodarskog pojasa.

Točka 9.

Kako je potrebno provesti odgovarajuće političke i diplomatske najave te deponiranje Odluke glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, sukladno Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora, predviđeno da se ova Odluka stupa na snagu 1. siječnja 2014. godine. Puna primjena počinje godinu dana kasnije, 1. siječnja 2015. godine.